

příloha č. 2/

Barbora Komancová, Cesty Pražanů za vzděláním na prahu novověku na příkladu gymnázií ve Zhořelci a v Altdorfu, bakalářská práce, Ústav českých dějin FF UK, Praha 2012

Oponentský posudek – Marek Ďurčanský

Bakalářská práce Barbory Komancové je zaměřena na oblast dějin předbělohorské měšťanské vzdělanosti, konkrétně pak na akademickou peregrinaci pražských studentů v německojazyčných oblastech. Oba příklady konkrétních škol, gymnázia v hornolužickém Zhořelci a v Altdorfu nedaleko Norimberka, byly vhodně vybrány coby někdejší cíle několika desítek pražských mládenců měšťanského původu ve druhé polovině 16. a prvních dvou desetiletích 17. století.

Bádání o akademické peregrinaci má v české historiografii více než stoletou tradici; autorka se dostatečně seznámila s dosavadním stavem výzkumu, který shrnuje v úvodní kapitole. Na základě české i zahraniční literatury pak nastiňuje základní obraz proměn školství v 16. a na počátku 17. století v kontextu těch oblastí říše, kde se prosadil protestantismus.

Jádrem práce jsou následující tři kapitoly, v nichž se autorka podrobněji věnuje oběma gymnáziím, jejich vzniku a vývoji ve sledované době, rektorům, kteří stáli v jejich čele, vyučovaným předmětům a především studentům z měst pražských. Srovnání míry zájmu studentů pražského původu o obě gymnázia, vizualizované rovněž v přehledných tabulkách, vyznívá ve prospěch zhořeleckého gymnázia zhruba v poměru 3:1, přičemž jsou celkem přesvědčivě vyloženy nejpravděpodobnější geograficko-politické i kulturně-sociální důvody tohoto stavu. I tak ale patřil Altdorf k oblíbeným místům, kam směřovali studenti z Prahy, jak vyplývá ze srovnání s dalšími gymnázii na území říše (Herborn, Brémy, Míšeň). Obsáhlý závěr shrnuje hlavní výsledky autorčina výzkumu a naznačuje cesty, jimiž by se mohlo postupovat dále. Důkladnější kvantifikaci by si zasloužilo srovnání s dnes již poměrně dobře zpracovanou akademickou peregrinací šlechty. Mimořádně zajímavé (a také mimořádně pracné) by bylo zejména vypracování podrobnější prosopografie studentů pražského původu, jejichž jmenný seznam je uveden v přílohách na konci textu; po něm následují obrazové přílohy.

V hodnocení bakalářské práce B. Komancové je třeba vyzdvihnout dobrou znalost zahraniční literatury, práci se starými tisky, logickou a přehlednou strukturu textu i povětšinou obratnou a jasnou stylistiku. Překlepů a gramatických nesrovnalostí není mnoho, práce se tedy

dobře a plynule čte. Nedotažené formulace (např. na s. 49-50: „kterých je ovšem o více než 50 % méně“) jsou výjimkou.

Práci považuji za cenný příspěvek k dějinám měšťanské vzdělanosti. Plně ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

V Praze, 14. VI. 12

